

тина други, въ които виждаме сѣция прѣходъ на звука м въ п = б и обратно п = б въ м, и то не само думи взети отъ разни турско-татарски наречия. Ср. чув. пин' (хилада) = тур. бин = тат. мен, кирг. мын = алт. мун; чув. тат. мамык — тур. пумук, бумух = памукъ; а и отъ единъ и сѣщъ говоръ: алт. макаттыр, маатыр и паатыр = юнакъ (р. бога-тыръ); пажак и мажак великанъ, палта и малта = топоръ, алт.-кондомско мүүзүк и пөзүк (алт. пижик, чув. пызык, тур. бујук, тат. бејек), голѣмъ, великъ, чув. еп' (азъ) и ман (мой), килеп' и кил-ем' (ще дойда азъ), из-сбер (ще приемъ) и исьр-емер (нихме ние) и т. н. Че прѣходътъ на м въ б не е обаче изключително свойство на източно-турските нарѣчия, доста е да се покаже руското блинъ, иначе млинъ (чув. плем, плѣм, черем. мел'на, вот. мылым. Отъ всичко горѣказано се доказва ясно идентичността на чув. *Мургар* съ Бургар и по-нататъкъ *Булгар*.

2. Колкото се касае до разликата между звуковете л, р, и ј въ думитѣ будлар, мургар и бијгер, то тя само на първъ погледъ се вижда доста значителна, при всичко че постоянно и срѣщаме въ живота. *Дъца и хора съ неразвита езиковъ органъ произнасятъ често л и р като ј*, напр. бији на јѣкъ, јовији јибу, пијији дјова, јојова, кујица (= были на рѣкъ, ловили рибу, пилили дрова, корова, курица). Съ усъвършенствува-нието на езика дѣтето изговори по-лесно л, но го јотува: люба была поляна, тольчокъ и т. н. Намѣсто р дѣтето изговори и л: люба, люка, дјова, колѣва, кулица и т. н. Рускиятъ селеникъ често замѣня въ заети думи л съ р: перемѣнь (вм. пѣль-ниль) или ги размѣства: Леверекій полкъ (= Ревелскій); л — р, особено когато р се срѣща два пати въ една и сѣща дума: левизоръ, секретаръ, дилахторъ, паликмахеръ, левольверъ, лесора, леторта, оларъ (ораръ), Листархъ (= Аристархъ), листократъ (аристо-кратъ) и т. н. Впрочемъ като се обръща „къ фактамъ болѣе научнымъ“, Золотницкій показва подобенъ прѣходъ (на л въ р) въ японския езикъ (Шаверъ, Никорай). Въ китайския наопаки р → л: Олюсь, вм. тат. Оросъ = русия. ¹⁾ Освѣтъ това за доказъ че л = р, и че ј = л, могатъ да се приведатъ много татарски, киргизки, алтайски и чувашки думи: *там*. балта = *чува*. порда, топоръ, тат. ејамле = чув. племле, хубавъ, тат. ујна = чув. вылла, играй; *там* кој = чув. хор, турк.; тат. кајин = чув. хорын, брѣза; тат. тујынъ = чув. туран, насити се, тат. ујан = чув. вуран, събуди се, алт. ји = чув. јар, прати, тат. ајак = чув. ора, кралъ, тат. јукарн = чув. сүзе, горъ; кирг. үргәр = чув. үлгәр, плеяди и т. н. Ако си споминемъ, че и монголскитѣ татари въ началото на своята мюсюлманска образованостъ се наричатъ *бусурман*, нам. *мусулман*, то ние можемъ безъ съмнѣние да признаемъ, че булгар, мургар и бијгер сѣ тждествени думи.

3. Още въ началото на XII вѣкъ, както се вижда отъ Андалуси и отъ забѣлѣжката на Хвольсона, „Булгар“ се наричалъ *Булар* и това име се приемало тогава за първоначално, туземно, а Булгар се признавало за арабизувана форма отъ *Булар*. *Булгаръ* и *Билар* (булар, билер,

¹⁾ Ето какъ се изговори тая сѣщата дума отъ разни народци: черем *руш*, *перс*, *рочъ*, *акуш*, *луча*, *тунг*, *учи*; *еом*. *ајусъ*, *там*. *орус*; *кил*. *олус*; *чув*. *вырис*.